

мушені сходитись до школи з далеких далечинь. Бити свої слабенькі ніжки, мокнуть на дощі, мерзнути на холоді. Завіщо вони страждають? А діти капіталістів вчать ся по великих містах, в теплі та роскошах побирають вищу науку. Рабським дітям абетка—панським коледжі!..

Але фармари не можуть довго бути певні своєму становищу. Згадаймо як залюдиювали Каліфорнію. Спочатку капіталісти розсадили фармарів, як по кланшторах. Потім, коли обставили собі „Хатній ринок“ і розрослись—не пожаліли фармарів, ні! Відбудували фабрики, капіталісти забрали всілякі фарми. А каліфорнієських фармарів, просто поробили робочими руками, пролетарями.

Запитаємо канадійських фармарів, чи Ви певні, що одного доброго дня Вас усіх не зліцтують компанії? Ви в зубах капіталізму. Ви також жертва капіталізму, як і фабричні пролетарі. І фармар, і пролетар страждуть, аби зважних мук ріс капіталізм Канади. Перед більшою фармарів ліцтація банкруцтво.

Доля фармара і доля пролетаря злились. Воріг один. Пролетарі і фармари мусять з'єднатись в одну могутню Соціалістичну Партію Канади і побороти капітал. Най робітники роблять машини, най фармари роблять хліб. Ті дадуть фармарам дурно машини, фармари дадуть пролетарям хліба. А від капіталізму най не лишились і спогадку!.. Пролетарі—„фабричні руки“—фармари—„хатній ринок“. Обом завизав сьвіт і долю капіталізм.

Як фармарам не тяжко організуватись (а ми тепер знаємо завдяки якій політиці), всетаки вони мусять, щоб не пропасти, взятись за свою роботу. До всіх виборів, до всіх парламентів НАЙ ІМЕНУЮТЬ СОЦІАЛІСТИЧНИХ КАНДІДАТІВ! Соціалісти на самперед, як тільки дістануться до уряду, постарайтесь знищити підлу роботу капіталістів—підлу „політику з фармарами“.

Соціалісти загоять рани і болі всього, вже вкинець змученого, народа, бо соціалісти це сам свідомий нарід. Стійтеж за соціалістичних кандидатів! Повстань, фармари! повстань робітни-

ку! здобудьмо Канаду для працюючих!

ДО ГРАЖДАН МАНІТОБИ!

Наближають ся вибори до Домініального Парляменту Канади. Соціалістична Партія Канади хочеть поставити на Манітобу своїх кандидатів. Ні ліберальні, ні Консервативні послы не загоїли ран робочого люду. Це зроблять соціалісти. Граждане Манітоби! Ви досить натерпіли! Відгукнуться на поклик Соціалістичної Партії Канади, як один муж підірвіть своїх соціалістичних робітничих кандидатів!

СОЦІАЛІСТИЧНА ПАРТІЯ КАНАДИ.

(Історичний нарис.)

Перша проба уформування в Канаді соціалістичний рух, як рух противний обом старим партіям капіталізму—партіям: ліберальній та консервативній—мала місце яких дванадцять літ тому назад. У ту пору в Торонто, Онт. видавці часопису „Citizen and Country“ (Горожанин і Вітчизна),—Джордж та Вріглі (Wrigley), при цьому кількох однодумців заснували „Канадійську Соціалістичну Лігу“. Ліга зорганізувала кілька своїх відділів у Онтарію, а кілька у тодішніх Територіях (то-бто в Альберті, Саскачевані та Манітобі) і в Британській Колумбії. Хоч ся організація і не була вповні освічена в справах економічних, все таки треба признати, що вона зробила досить доброго, хоч би лиш через розширюване соціалістичної літератури, а „Citizen and Country“ бодай старав ся познакомлювати товариств, роскинутих по цілій Канаді із своїми взаїмними змаганнями.

В 1901 р. венкуверській відділ Ліги переменив ся в провінціального Екзекутивний Комітет Бритійської Колумбії. Товариши з Онтарію зложили тоді \$50.00 в дарунку на цілі організації в Бр. Колумбії, а за ті гроші тов. Дж. Кемерон об'їхав всю провінцію та зорганізував вісім чи десять відділів, що разом з попередньо зорганізованими відділами виступили вже як Соціалістична Партія Бритійської Колумбії. Однакож з браку більших фондів годі було провадити пропаганду на більшу скалю, і відділи майже виключно ограни-

чували свою діяльність на розширюванню соціалістичної літератури.

Підчас великого страйку за осьмигодинний робочий день у майнах в околиці Kootenays, Ф. П. Петініс видавав в Фергусон, Б. К. часопис „The Lardeau Eagle“. Завдяки завзятій обороні страйкерів та соціалістичному напрузи „The Lardeau Eagle“ а молоді Соціалістична Партія Бритійської Колумбії узнала його за свій офіційний орган.

Незадовго опісля в 1902 р. в наслідок умови між товариствами Петінісом та Врігліном, застановлено видаване „The Lardeau Eagle“ а, часопис „The Citizen and Country“ перенесено з Торонто до Ванкувер. В липні 1902 р. появилася вона вже під назвою „The Canadian Socialist“.

З браку своєї преси у Торонто ідеалістичний рух в Онтарію векорі, природно, розвивав ся.

Рівночасно у рядах соціалістичних в Бр. Колумбії запанували дискусії, а вітак і замішання з причини тодішньої платформи С. Н. Б. К. Осв'їт:

1. Пряме законодавство (зн. без потвердження законів сенатом та губернаторами). Парламент ухвалював би закони і закони входили б в жите без вгляду на те, чи подобають ся вони правительствуючим класам, чи ні).

2. Пропорціоанальне представительство у парламентах.

3. Скасоване маєткових кваліфікацій для виборців та кандидатів у громадських (жнієірав) виборах.

4. Скасоване системи кандидатських кавцій при виборах провінціоанальних.

5. Загальне право голосоване для всіх дорослих.

6. Мінімум заробітної плати \$2 в день для дорослих.

7. Скорочене годни праці у всіх фахах до 44 годни на тиждень.

8. Перебране всіх майнів на власність провінції і заряджуване ними для користі народу.

9. Постепенний податок від землі, подібний до Нью-зіландського.

10. Дурно лікарська опіка для всіх, що її потребують.

11. Згідне з наукою і практичне заряджуване риболовством, лісами та водами для користі народу.

12. Затруднене для неза-

корисній праці

13. Розширене власти громад (мунісіпалів).

14. Дурно сьвітське і примусове образоване для дітей низше 14 літ. Достаргуване для дітей після потреби книжок, їдженя та убраня з публичних фондів.

15. Перебране на громади та публичний надзір над торговлею з напінками.

16. Скасоване пул-тексу та податку відличної власности

17. Скасоване системи нагороджування приватних осіб та корпорацій дарованою землею та грошевыми підпомаганнями.

Загальна думка була, що в платформі треба чогось більшого спільного з ітернаціональним соціалістичним рухом. Ідеалістична підстава „Соціалістичної Ліги“ висказала ся невисатарчаючою, аби на ній збудувати партію, яка могла б успішно бороти ся з високо-розвиненим Капіталізмом Бритійської Колумбії. Тому повстала ріжниця поглядів між членами партії, яка закінчила ся тим, що товариш з Наяімо виступили з партії і заложили „Револуційну Соціалістичну Партію“ з відділами у Vancouver, Ladysmit і Northfield. Рівночасно дістали у свої руки ледво існувавну тоді „Робітничу“ часопис панаімецьку „The Klarion“.

(Дале буде).

Мир. Стецишин.

xx

Павло Розвій-поле.

ПРОРОЦТВО.

З етогоном, в танцях шалю, хмар женучи неокраїні зграї, студійню етелюч мертві лани, з півночі вихорь бушує.

Ніч осіння, широка, як море ввесь, ярайовид затопила собою.

На горах сосни плачуть і гнуть ся в нітьмі; шумом віт переповнено морок.

А внизу, в заграві жовтого сьвітла етолиця лежить.

Рудим ретазем мури її обхопили в гадючих обіймах. Чорні башти голови в вихрі купають. Дзвіниці білють сотнями сотень у сьоду; а бані церков тепер бовваніють в півмроці.

Місто розбіглось безкраю чорною масою чорних дахів, свої береги поховав у темрявах ночі.

Річка, мов та розколина-прірва, його уподовиш перетяла.

Над горами в евісті хуртовини, геть в далечині летючі, проноситься ніколи бовкання дзвону,—стогін

забутий в просторі... То вихорь десь дзвона хита на дзвіниці...

І ночі тієї стриної, ступаючи тяжко в глибокі вибої, зіходив на гору той, кому вільного місця уже не зосталось в поневоленім краю.

Вітер розхрістав одежу йому і бороду геть размахав разом із білим волоссям...

Там на верішку, де хмари вже ось недалеко, спинив ся вигнанець і, спіраючись лівою рукою на стовбур старої ялини, що тремтів наче груди жіночі, блиснув очима і погляд орлячий кинув у низ на той город, що так ще недавно кровью повстаринного люду мив свої стіни.

І, простягнувши правицю свого, в гоміні вітру, в плачу борів слово, мов стріли, в долину шпурнув:

— „О городе великий, юдолю мук і плачу! не довго ще будеш підплавати кровю вірних моїх, не довго слізьми їхними вмиватимець лице своє“...

... не митимець лице своє! ревла буря.

— „І ти, ріко, не довго ще тобі розносити тугу по землі потечеш ти не забаром кровю і огнем і славою великою в усі кінці, в усі ріки, благовістуючи день радости“.

... день радости! топтав сосну ураган.

— А ти, твердине і місце гадюче, ти бачила, як родив ся в тобі ушпирь перший, ти чула, як брызнули вперше кайдани невільничі—ти і мури твої побачите день і сонце ясне, і весна рожева вквічає вас квітками пахучими, барвистими, де квіччались ви головами відрубаними“.

... головами відрубаними! стогнали нетрі.

— А ви що підете нетлі до шибениць і дожі вкладаєте в руки катівські—спіть спокійно бо суд ваш блище ніж сорочка ваша до тіла вашого“.

... до тіла вашого!—дзвонив верховіттям вітер.

— А ти народе мій, отаро овеча, ти станеш завтра зграєю львів і погинуть під пазурами твоїми сьодогнінні роспинатели народа мого... Амінь!“

... Амінь!.. Вітер шарпав слова понад борами... бори стогнали.

З осідаючих хмар сніг ударив і місто зависло у жовту намітку. Кругом стало чорно. В бушуючим морі